

Informe sobre la Compra Responsable de Fusta a l'Ajuntament de Barcelona 2015

Programa Ajuntament + Sostenible



BARCELONA
AJUNTAMENT
+SOSTENIBLE



Ajuntament
de Barcelona



Índex

1.	Introducció	3
2.	Compra de fusta a l'Ajuntament de Barcelona 2015	5
2.1	Consum de fusta per dependències.....	6
	BAGURSA.....	6
	Institut Municipal de Parcs i Jardins.....	6
	Institut Municipal de Mercats de Barcelona	6
	Institut Barcelona Esports	7
	Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida	7
	Infraestructures i coordinació urbana.....	7
	BIMSA.....	8
2.2	Resum de la compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona 2015.....	19
3.	Evolució de la compra de fusta 2004-2015.....	22
4.	Altres activitats relacionades amb la compra de fusta	25
5.	Conclusions.....	26
6.	Agraïments	28



1. Introducció

A finals de l'any 2013, l'Ajuntament de Barcelona va signar la seva adhesió a la Coalició Europea per la Fusta Tropical Sostenible (EU STTC). Aquest fet va portar a l'aprovació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona (2014-2015) amb els següents objectius:

- Establir una nova política de fusta sostenible amb una especial èmfasi en el disseny i la construcció d'infraestructures urbanes i obres públiques i consolidar processos de millora continua.
- Dur a terme actuacions en col·laboració amb actors i grups d'interès externs del sector de la construcció per promoure l'ús de fusta sostenible.
- Comunicar de forma regular la nova política de fusta als professionals del sector i sensibilitzar la ciutadania en general.

De forma paral·lela als objectius, les actuacions incloses en el Pla són les següents:

- Implementació de la Política de Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona
 - Identificació d'actors rellevants
 - Definició d'una nova Política de Fusta
 - Definició de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta
 - Formació interna
 - Millores en la monitorització
 - Millores en la recollida de dades
- Col·laboració amb grups d'interès i actors externs
 - Bases de dades de productes externs
 - Treball amb proveïdors del sector de la construcció
- Accions de Comunicació i Divulgació
 - Accions de comunicació regulars
 - Sensibilització ciutadana

Fins ara, el marc legal de la compra responsable de fusta de l'Ajuntament, era el Decret d'Alcaldia de 16 de juliol de 2004 sobre la política responsable de compra de fusta de l'ajuntament de Barcelona, on s'establia el compromís de promoure l'adquisició de fusta certificada amb els requisits més exigents que fos possible.

El 2015, fruit de les accions portades a terme en el marc del Pla d'Acció, es va aprovar la nova Política de compra responsable de fusta de gestió forestal sostenible de l'Ajuntament de Barcelona, que reforça el compromís municipal i el paper de l'Ajuntament per la promoció de la fusta com a material de construcció. D'altra banda, també es van aprovar les 12 Instruccions



tècniques per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la contractació pública, les quals inclouen la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta. Aquesta instrucció estableix les següents prioritats a l'hora d'adquirir fusta:

- És obligatori adquirir fusta i productes derivats de la fusta amb garanties de procedència d'explotacions forestals sostenibles. El Decret defineix els següents certificats i documents acreditatius: *Forest Stewardship Council (FSC)*, *Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC)* o equivalents.
- Es promou un ús superior de la fusta com a material de construcció sostenible i renovable i l'ús d'una diversitat més gran d'espècies i de fusta autòctona de gestió forestal sostenible.
- Per certs usos, com per exemple elements de mobiliari urbà o altres elements de fusta inclosos en obres, es pot optar per fusta tropical que, a més de tenir garanties de sostenibilitat, s'haurà d'adquirir sempre amb garanties de legalitat, en línia amb el Pla d'acció FLEGT de la Unió Europea i el Reglament europeu de la fusta.

Tant la Política com la Instrucció es van aprovar al maig 2015 i va entrar en vigor 3 mesos després de la seva publicació (agost 2015). Per tant, el seguiment de la fusta adquirida per l'Ajuntament durant el 2015 es porta a terme en el marc del Decret d'Alcaldia de 16 de juliol de 2004 sobre la política responsable de compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquest informe, doncs, és fruit de la recopilació d'informació realitzada sobre les compres de fusta i productes derivats portades a terme pels diferents departaments de l'Ajuntament durant l'any 2015. La informació obtinguda serveix de base per mesurar les millores assolides al segon any de la implementació de la Instrucció i Política de fusta.



2. Compra de fusta a l'Ajuntament de Barcelona 2015

A continuació es presenten les dades de compra de fusta obtingudes dels diferents departaments i organismes municipals l'any 2015. Així doncs, els departaments i organismes municipals que van comprar fusta en aquest període i dels quals es disposa informació van ser:

- Barcelona Gestió Urbanística (BAGURSA)
- Institut Municipal de Parcs i Jardins
- Institut Municipal de Mercats de Barcelona (IMMB)
- Institut Barcelona Esports (IBE)
- Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida
- Infraestructures i Coordinació Urbana (ara Àrea de Mobilitat i Infraestructures)
- Barcelona d'Infraestructures Municipals (BIMSA)

La recopilació de dades s'ha realitzat mitjançant l'ompliment del formulari electrònic per part de les persones responsables de cadascun dels departaments. A continuació, es presenten les dades desglossades per a les diferents dependències.

S'ha inclòs la fusta adquirida per part de BAGURSA durant l'any 2014, ja que la informació va arribar un cop estava tancat l'informe de l'any corresponent.

A aquests departaments i organisme cal afegir el Patronat Municipal d'Habitatge que, fins ara, donat que la presència de fusta a les seves promocions habituals era molt petita i difícil de quantificar (encofrats, etc.), no havien inclòs el seguiment d'aquest paràmetre. Darrerament han portat a terme algun projecte innovador amb estructures de fusta, pel que de cara a l'any vinent (2016) començaran a facilitar la informació relacionada amb l'origen d'aquesta fusta.

Tal com ja va passar als informe anteriors, per l'any 2015 tampoc s'inclouen dades de consum de fusta de Serveis Funeraris, donat el canvi organitzatiu que es va produir.



2.1 Consum de fusta per dependències

BAGURSA

La informació obtinguda respecte a les adquisicions de fusta per part de BAGURSA l'any 2014 corresponen a la instal·lació de bancs a diferents punts de l'espai públic de Trinitat Nova. El 100% de la fusta dels bancs presenta certificació FSC, és fusta de *choibà* (*Dypteryx oleifera*) procedent del Brasil i per tant, és tropical.

Taula 1: Detall de la compra de fusta per part de BAGURSA, 2014				
Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
0,485	Mobiliari urbà	<i>Dypteryx oleifera</i>	Brasil	FSC

Institut Municipal de Parcs i Jardins

Pel que fa a la fusta adquirida per l'Institut Municipal de Parcs i Jardins durant l'any 2015, correspon:

- Per una banda, a la fusta adquirida mitjançant el contracte de manteniment de les àrees de jocs infantils amb taulons de pi roig (*Pinus sylvestris*) procedent de Suècia.
- I per altra banda, a la fusta adquirida directament de Parcs i Jardins com a suport per la campanya d'arbrat.

En el dos casos de manteniment dels jocs infantils la fusta estava certificada amb PEFC, i en un cas també amb FSC. En la instal·lació de pals com a suport de l'arbrat també s'ha emprat pi roig dels Països nòrdics, amb certificat FSC.

Taula 2: Detall de la compra de fusta per part de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins, 2015				
Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
20,23	Mobiliari urbà	<i>Pinus sylvestris</i>	Suècia	FSC i PEFC
1,65	Mobiliari urbà	<i>Pinus sylvestris</i>	Suècia	PEFC
13,83	Suport dels arbres	<i>Pinus sylvestris</i>	Països nòrdics	FSC
Total 35,71 m³				

Institut Municipal de Mercats de Barcelona

Per a la nova coberta del Mercat de Sant Antoni, l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona ha utilitzat taulons de pi insignis (*Pinus radiata*). És fusta autòctona, d'Espanya, però no consta de certificació.

Taula 3: Detall de la compra de fusta per part de l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona, 2015				
Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
22,45	Coberta Mercat de Sant Antoni	<i>Pinus radiata</i>	Espanya	-





Institut Barcelona Esports

Per tal de substituir el paviment de les platges de la piscina exterior del CEM Parc de la Ciutadella, l'Institut Barcelona Esports ha utilitzat 7,54 m³ de taulons. Es tracta de la fusta tecnològica Visendum, formada per un 70% de fusta procedent de la neteja de boscos (amb certificat PEFC) i un 30% de resines naturals.

Taula 4: Detall de la compra de fusta per part de l'Institut Barcelona Esports, 2015

Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
7,54	Paviment	Fusta tecnològica	França	PEFC

Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida

Pel que fa a les obres realitzades per l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida durant l'any 2015, s'ha obtingut informació d'una remodelació de la mitgera del carrer Pavia i de la primera fase de la construcció de la Plaça Vuit de Març. En ambdues obres s'ha utilitzat fusta de cedre vermell (*Thuja plicata*) procedent del Canadà i Amèrica del Nord, sense certificació. Addicionalment s'obté informació sobre la quantitat de fusta utilitzada per la protecció d'arbrat, els encofrats¹ i altres usos, que no presenta certificació.

Taula 5: Detall de la compra de fusta per part de l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida, 2015

Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
5,77	Gelosia de façana mitgera	<i>Thuja plicata</i>	Canadà	-
2,65	Composició arquitectònica façana Plaça Vuit de Març	<i>Thuja plicata</i>	Amèrica del Nord	-
0,14	Encofrats Plaça Vuit de Març	-	-	-
Total 8,56 m³				

Infraestructures i coordinació urbana

Durant el 2015, Infraestructures i coordinació urbana ha utilitzat fusta en la instal·lació de mobiliari urbà (bancs i cadires) en diferents punts de la ciutat. A més, s'ha reparat part del mobiliari urbà existent. Tota la fusta utilitzada estava certificada FSC i en dos casos, també PEFC. En el cas de la reparació era fusta de pi roig (*Pinus sylvestris*) procedent de Suècia i la dels banc era tropical: sucupira (*Diploptropis purpurea*) procedent del Brasil i talí (*Erythopleum utile Sprangue*) de Guinea Equatorial i de Namíbia.

¹ El volum dels encofrats de les taules següents corresponen als valors del volum (m³) dels encofrats corregits a la baixa (dividint el volum entre 8), degut a la reutilització d'aquests.



Taula 6: Detall de la compra de fusta per part de Infraestructures i coordinació urbana, 2015

Quantitat total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
0,5	Reparació estructures vials	<i>Pinus sylvestris</i>	Suècia	FSC i PEFC
2,85	Mobiliari urbà	<i>Diploptropis purpurea</i>	Brasil	FSC i PEFC
0,1	Mobiliari urbà	<i>Erythopleum utile Sprangue</i>	Guinea Equatorial	FSC
3,26	Mobiliari urbà	<i>Diploptropis purpurea</i>	Brasil	FSC
2,94	Mobiliari urbà	<i>Erythopleum utile Sprangue</i>	Namíbia	FSC
Total 9,65 m³				

BIMSA

De la mateixa manera, les dades de la fusta adquirida per BIMSA corresponen a diversos projectes d'obres, majoritàriament de rehabilitació d'edificis i instal·lació de mobiliari urbà. Les dades que es presenten a continuació corresponen a la fase d'obra realment executada.

- En primer lloc, es presenten les dades globals de tota la fusta adquirida a les 19 obres realitzades per BIMSA de les quals s'ha rebut informació:
 - Reparació de la coberta de la pista esportiva de les Tres Xemeneies i adequació dels vestidors.
 - Rehabilitació de les façanes de la Caserna UT8 de la Guàrdia Urbana de Nou Barris.
 - Adequació per a exposicions temporals de les sales est de les plantes 1, 2 i 3 de l'edifici Fabra i Coats.
 - Adequació dels espais per l'obertura de l'Antiga Nau Oliva Artés.
 - Construcció del centre d'atenció a famílies i infants en situació de pobresa i/o risc d'exclusió social (PAIDOS) ubicat a la plaça Gabriel Alomar s/n amb carrer Andreu Nin.
 - Reforma interior del CEM Mundet (fase 3).
 - Ampliació i millora de la biblioteca de Montbau, Albert Pérez Baró, al districte d'Horta-Guinardó.
 - Manteniment i consolidació de l'Estable de Can Girona.
 - Reforma del pont d'accés i adequació dels espais de l'antiga caserna (antic museu militar) del Castell de Montjuic.
 - CEIP Bailèn.
 - Rehabilitació parcial d'una nau a Can Ricart.
 - Rehabilitació del Casal Can Portabella.
 - Rehabilitació del Centre St. Pere Apòstol.
 - Condicionament interior i equipament mobiliari de l'edifici del Canòdrom de la Meridiana, Nou Parc de recerca creativa de Barcelona.
 - Reforma i ampliació del Casal La Tronada al barri del Turo de la Peira, districte de nou barris.

- Remodelació de l'Avinguda Paral·lel.
- Urbanització provisional de Glòries - Banda Muntanya - Parc Central. Gran Clariana i paviments renaturalitzats al Districte de Sant Martí.
- Urbanització Avinguda Diagonal (Macià – Passeig de Gràcia).
- Bateria antiaèries del Turó de la Rovira.
- I en segon lloc, es presenta la informació detallada en funció del tipus de fusta adquirida en les obres de BIMSA.

Dades globals d'adquisició de fusta de BIMSA

Tot seguit s'analitza tota la informació rebuda des de BIMSA respecte a l'adquisició de fusta en el conjunt de les obres detallades anteriorment:

Taula 7: Detall de la quantitat de fusta adquirida (m ³) per part de BIMSA per obra realitzada	
Obra (nom abreujat ²)	Total m ³
Casal Can Portabella	130,64
Casal La Tronada	24,58
Fabra i Coats	23,16
Centre St. Pere Apòstol	16,89
Nau Oliva Artés	9,1
CEIP Bailèn	8,8
Tres Xemeneies	8,59
Biblioteca Montbau	6,38
Castell de Montjuïc	5,98
Canòdrom de la Meridiana	5,15
Avinguda Diagonal (Macià – Passeig de Gràcia)	3,81
Nau de Can Ricart	2,37
Glòries	1,96
Estable de Can Girona	1,38
Bateria antiaèries del Turó de la Rovira	1
PAIDOS Pl. Gabriel Alomar	0,91
Avinguda Paral·lel	0,42
CEM Mundet	0,28
Caserna UT8 de la Guàrdia Urbana	0,12
TOTAL	251,51 m³

Quantitat de fusta adquirida per obra realitzada

² A partir d'aquí, s'utilitzarà el nom de l'obra abreujat per tal de facilitar la lectura del document.

Dels 251,51 m³ de fusta utilitzada en total per les obres de BIMSA, la partida més gran de fusta adquirida és per la construcció del casal Can Portabella, en la qual s'utilitzen uns 130 m³ que equivalen al 51,9% del total. En segon lloc es troba l'ampliació del casal La Tronada amb 24,58 m³ (9,8%) i la reforma de l'edifici Fabra i Coats que utilitza 23,16 m³ (9,2%). En vuit de les obres realitzades per BIMSA, l'ús de fusta és mínim, entre 0,12 i 2,37 m³ (0,1-0,9%). I en les vuit obres restants, l'adquisició de fusta es troba entre 3,81 i 16,89 m³ (1,5-6,7%) (veure Figura 1).

Detall de la quantitat de fusta de BIMSA per obra realitzada

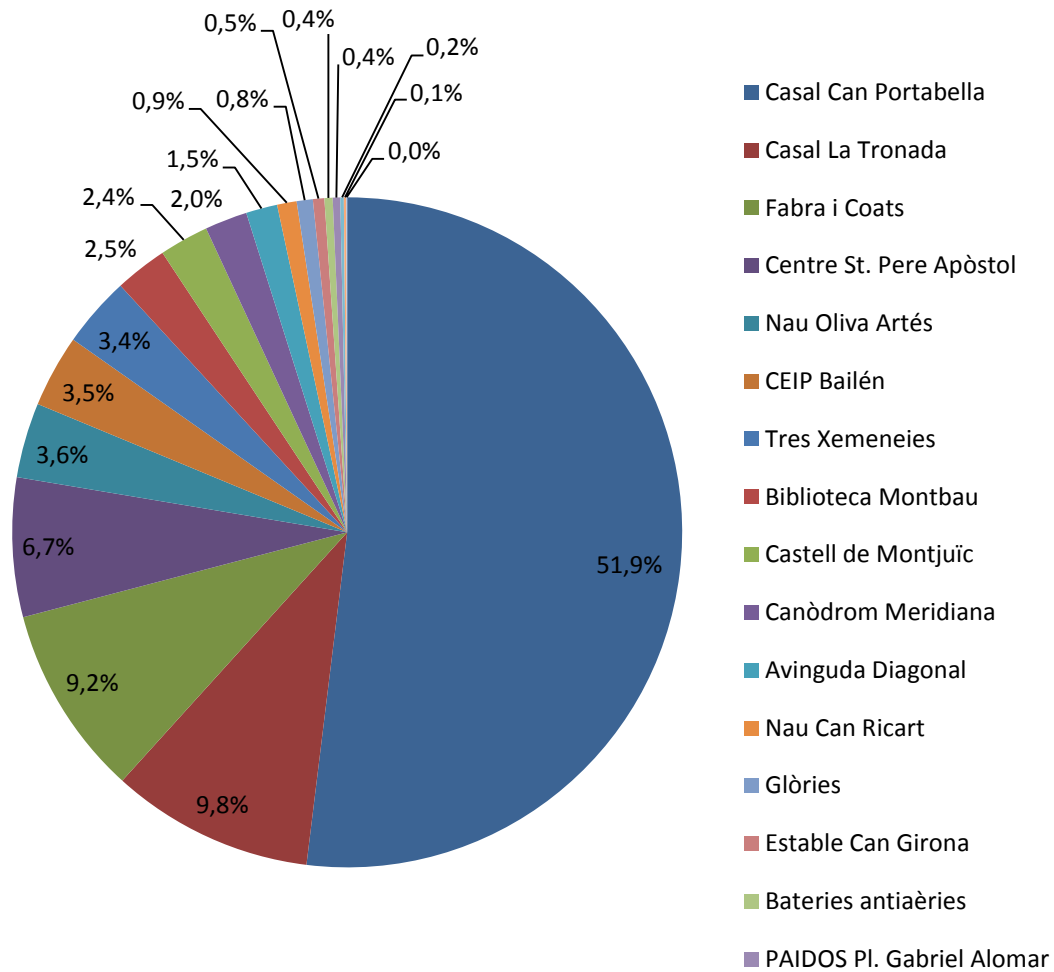


Figura 1 Detall de la quantitat de fusta adquirida per BIMSA per obra realitzada

Volum de fusta adquirida en funció dels diferents usos

L'anàlisi del volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA en funció dels diferents usos ens mostra que l'estructura és el principal ús a que va destinada la fusta adquirida, ja que representa el 50,6% del volum total utilitzat. Cal dir però, que dels 127,22 m³ totals de fusta estructural, 109,85 m³ corresponen a l'obra del Casal Can Portabella. De la resta el 12,6% i el 9,1% corresponent respectivament, a elements exteriors i a paviments. El

volum de fusta utilitzat per acabats exteriors, armaris i altres elements interiors, mobiliari urbà, revestiments i portes interiors és menor que en els anteriors casos, i suposen entre un 1,7 i 8,8% del volum de fusta total. La partida d'encofrats és gairebé irrellevant i representa menys d'un 1% del total de fusta adquirida per BIMSA durant el 2015 (veure Figura 2) ³.

BIMSA: Usos de la fusta en les obres d'edificació i reurbanització

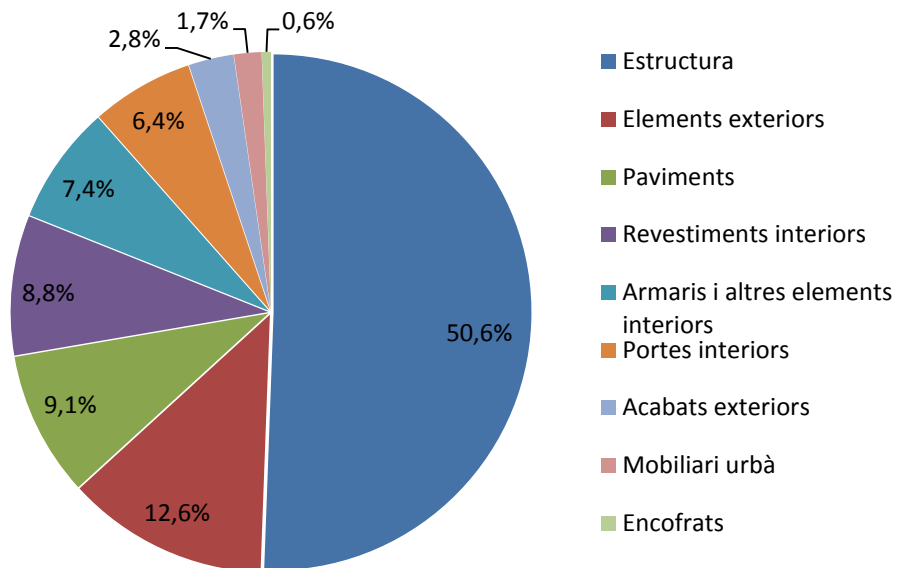


Figura 2 Percentatge del volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA en funció dels diferents usos

Espècies forestals o tipus de fusta utilitzada

Pel que fa a les espècies forestals o tipus de fusta utilitzada, l'espècie *Abies alba* és la més utilitzada en les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2015, ja que en la rehabilitació del casal Can Portabella es van emprar 109,85 m³ i representa el 43,7% del total. Les espècies forestals que també són adquirides bastament, sense ser les principals, són: *Pinus sylvestris*, *Picea abies*, *Pinus radiata* i *Acer saccharum*, les quals representen, respectivament, un 13,2%, 7,6%, 7,2% i 6,4% del volum total de fusta adquirit. Les altres nou espècies s'utilitzen amb menys d'un 2,2% (veure Figura 3).

³ S'ha afegit "Elements exteriors" a les categories establertes per BIMSA respecte anys anteriors.

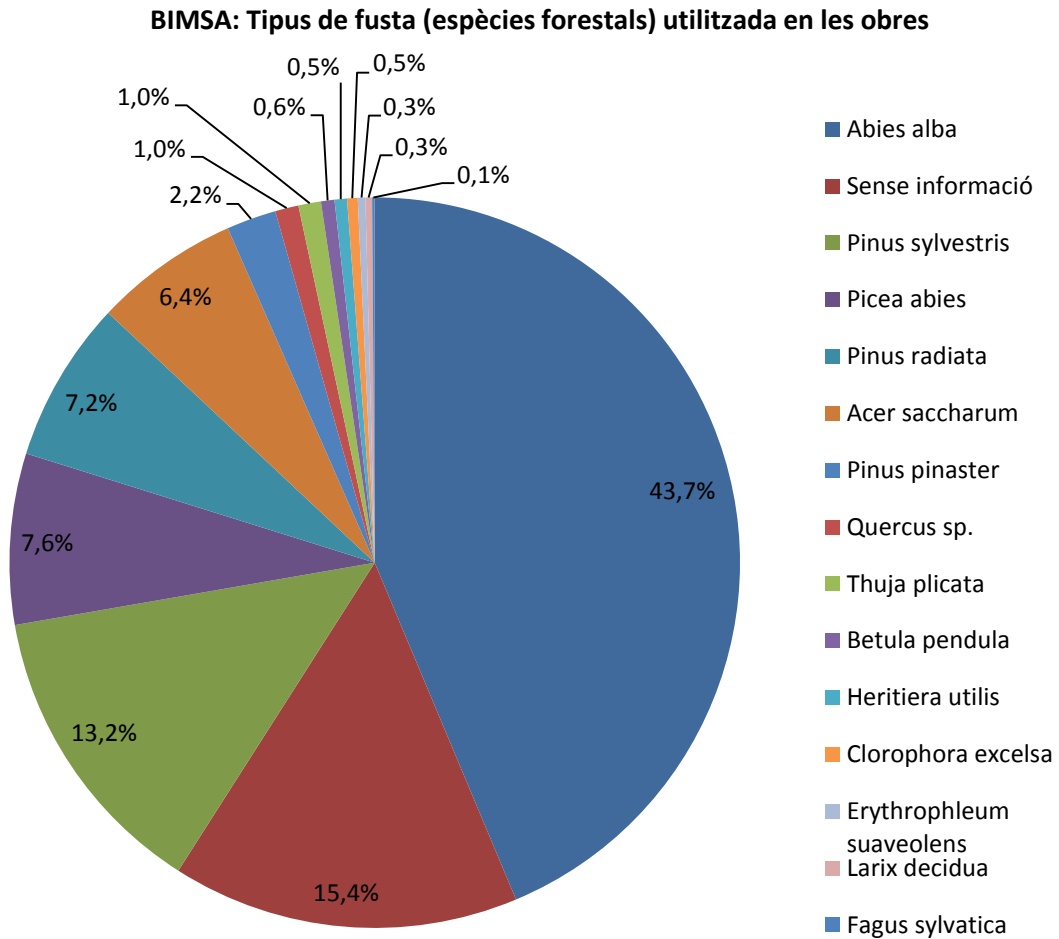


Figura 3 Tipus de fusta (espècies forestals) utilitzada en les obres realitzades per BIMSA

Informació detallada sobre el tipus de fusta adquirida en les obres de BIMSA

En aquest apartat es presenten les dades de les diferents categories de fusta adquirides en les obres de BIMSA. Les categories que s'han considerat són les següents:

- Fusta massissa tropical
- Fusta massissa no tropical
- Materials derivats de la fusta
- Encofrats

Percentatge de fusta adquirida segons el tipus de fusta

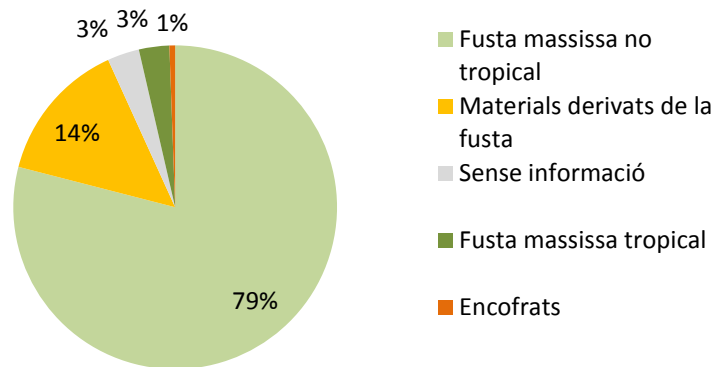


Figura 4 Categories de fusta

Gairebé 200 m³, corresponent a un 79%, de la fusta utilitzada és fusta massissa no tropical. Els materials derivats de la fusta són 35,7 m³, i el volum de la fusta massissa tropical utilitzada és de 7,63 m³. En el gràfic següent s'observa que la fusta massissa no tropical s'empra gairebé en tots els usos. Ho fa en la seva totalitat en l'estructura i principalment, en els paviments, acabats i elements exteriors. En el cas de la fusta massissa tropical, cal destacar que el 98% del mobiliari urbà n'utilitza i en menor mesura, els acabats i elements exteriors. Els materials derivats s'utilitzen per revestiments interiors, armaris i altres elements interiors, elements i acabats exteriors, i portes interiors (veure Figura 5).

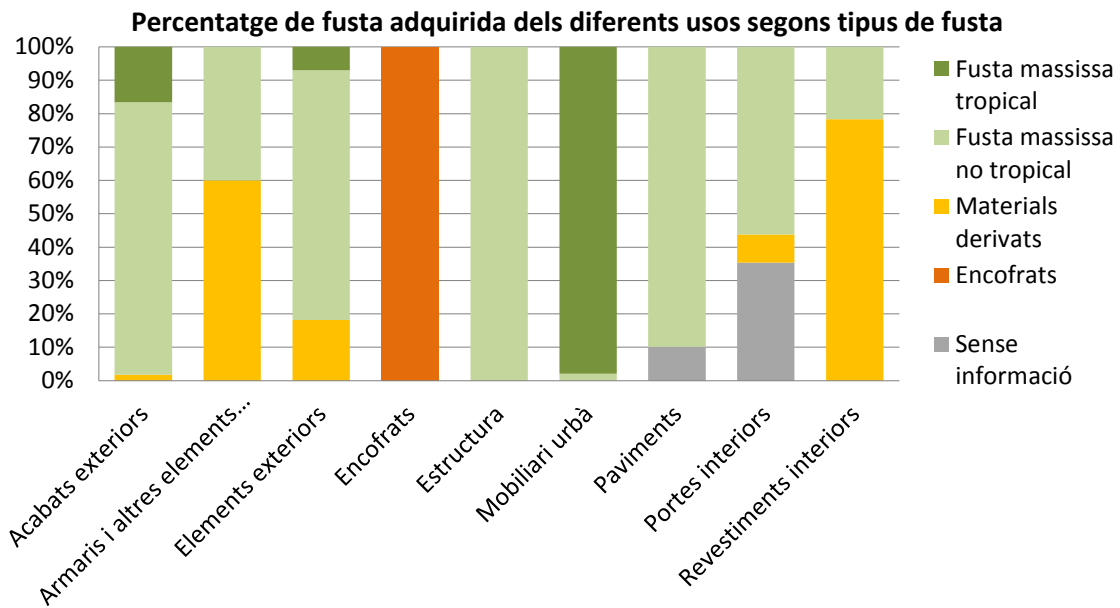


Figura 5 Categories de fusta segons usos

Fusta massissa tropical

El 71% de la fusta massissa tropical adquirida per BIMSA presenta certificació d'origen sostenible (certificat FSC) i va ser utilitzada per la reforma de Fabra i Coats, la urbanització de l'Avinguda Paral·lel i de la Diagonal. El 29% restant no presenta cap certificació i correspon a l'estable de Can Girona i al pont llevadís del Castell de Montjuïc (veure Figura 6).

BIMSA: Adquisició de fusta massissa tropical segons tipus de certificació

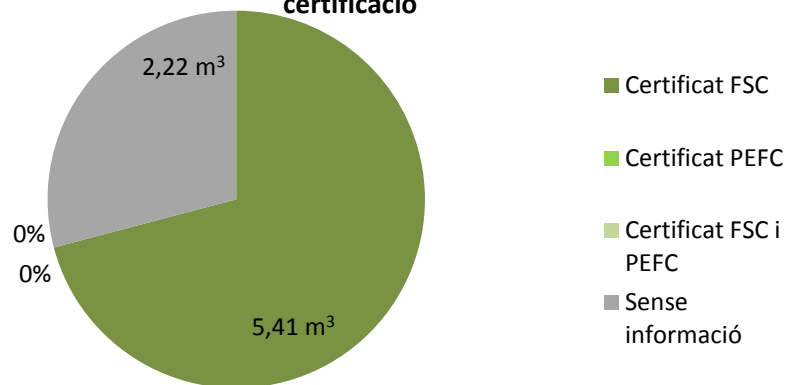


Figura 6 Detall de la quantitat de fusta massissa tropical adquirida per BIMSA segons tipus de certificació

Fusta massissa no tropical

Pràcticament tota la fusta massissa no tropical adquirida en les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2015 disposa de certificat d'origen sostenible (un 95,9%, 190,62 m³), ja sigui FSC



(representa un 21% del volum total de fusta massissa no tropical adquirida), PEFC (68%) o ambdós certificats (7%). Només 8,11 m³ (4%) no presenta cap certificat (veure Figura 7).

BIMSA: Adquisició de fusta massissa no tropical segons tipus de certificació

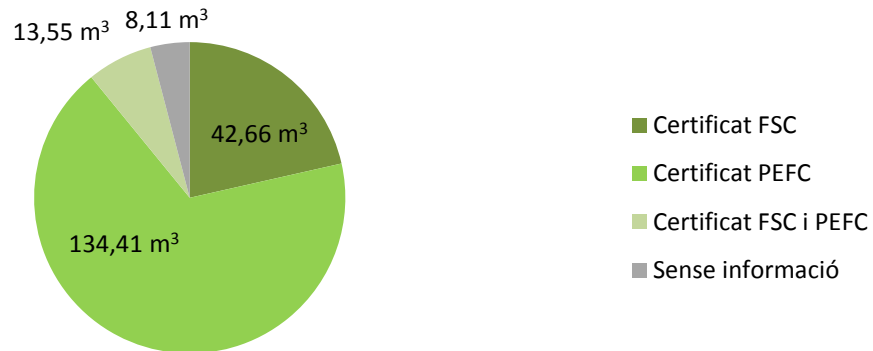


Figura 7 Detall de la quantitat de fusta massissa no tropical adquirida per BIMSA segons tipus de certificació

En l'estructura de la rehabilitació del Casal Can Portabella s'empren 109,85 m³ de fusta massissa no tropical certificada (PEFC). Aquesta quantitat representa el 55,3% del volum de fusta massissa no tropical adquirida per BIMSA. En la instal·lació de finestres i balconeres de la mateixa obra s'han utilitzat 16,5 m³ de fusta massissa no tropical certificada (FSC) que representen el 8,3% del total adquirit.

Pel que fa a la fusta massissa no tropical no certificada, l'obra de rehabilitació del casal Can Portabella és la que utilitza més quantitat d'aquesta. S'utilitza 3,67 m³ en portes interiors, el 1,8% del total de fusta massissa no tropical adquirida.

Materials derivats de la fusta

La gran majoria dels materials derivats de la fusta (DM, OSB, fusta tecnològica i altres tipus de taulers i materials de fusta) utilitzats en les obres de BIMSA presenta certificat de gestió sostenible (un 77,9%, 28,92 m³), ja sigui FSC (representa un 30% del volum total de fusta massissa no tropical adquirida), PEFC (44%) o ambdós certificats (4%).

Una part important del material derivat certificat (8,59 m³, el 23,1%) s'utilitza a l'obra de la coberta de la pista esportiva de les Tres Xemeneies.



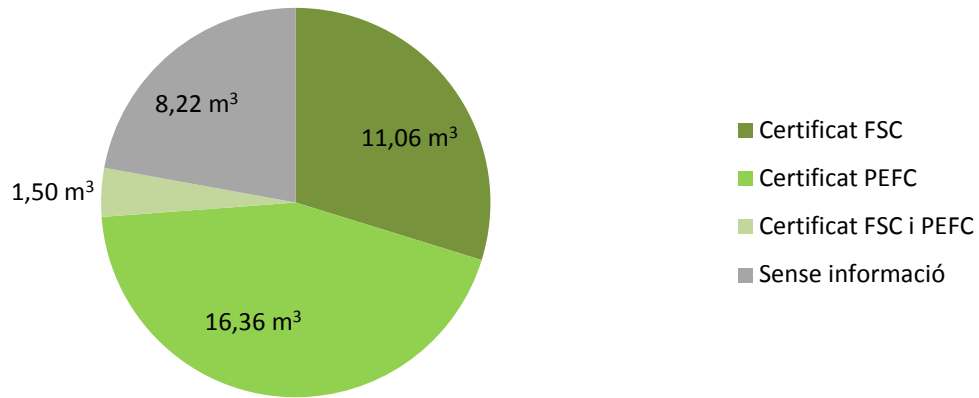
BIMSA: Adquisició de material derivat de la fusta segons tipus de certificació

Figura 8 Detall de la quantitat de material derivat de la fusta adquirida per BIMSA segons tipus de certificació

Encofrats

Finalment, dels 1,44 m³ de fusta utilitzada per encofrats⁴, el 100% no disposa de certificació. Aquests són utilitzats en les obres de la Biblioteca de Montbau (0,32 m³), de les Glòries (0,38 m³) i de les bateries antiaèries del Turó de la Rovira (0,75 m³).

Fusta no classificada

A tota aquesta fusta cal afegir 8,01 m³ adquirits en la rehabilitació del centre Sant Pere Apòstol, dels quals no es disposa informació sobre el tipus i la procedència de la fusta (si és tropical o no) ni si està certificada.

Resum: fusta adquirida segons tipus de certificació

En el següent punt es detallen els percentatges dels diferents tipus de fusta adquirida per BIMSA segons el tipus de certificació. Com es pot observar en el gràfic, el 71% de la fusta massissa tropical, el 96% de la fusta massissa no tropical i el 78% dels materials derivats presenten certificació d'origen sostenible (FSC, PEFC i ambdues certificacions). Cal destacar que el 29% de la fusta massissa tropical utilitzada no disposa de certificació d'origen sostenible (veure Figura 9).

⁴ El volum dels encofrats de les taules següents corresponen als valors del volum (m³) dels encofrats corregits a la baixa (dividint el volum entre 8), degut a la reutilització d'aquests.

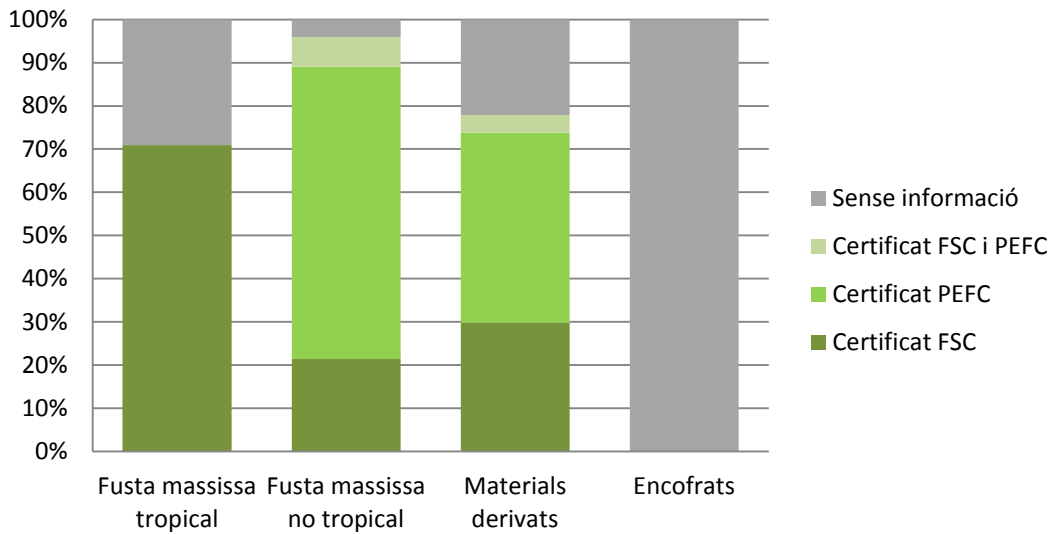


Figura 9 Percentatge de volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA segons tipus de certificació

Tota la fusta utilitzada en mobiliari urbà i estructura, i gairebé tota dels paviments, acabats exteriors, armaris i altres elements interiors, elements exteriors i revestiments interiors, presenten certificació (FSC, PEFC o ambdues). Contràriament, el 100% de la fusta utilitzada en els encofrats (1,45 m³) i el 69,3% de les portes interiors no disposa de certificació de gestió sostenible (veure Figura 10).

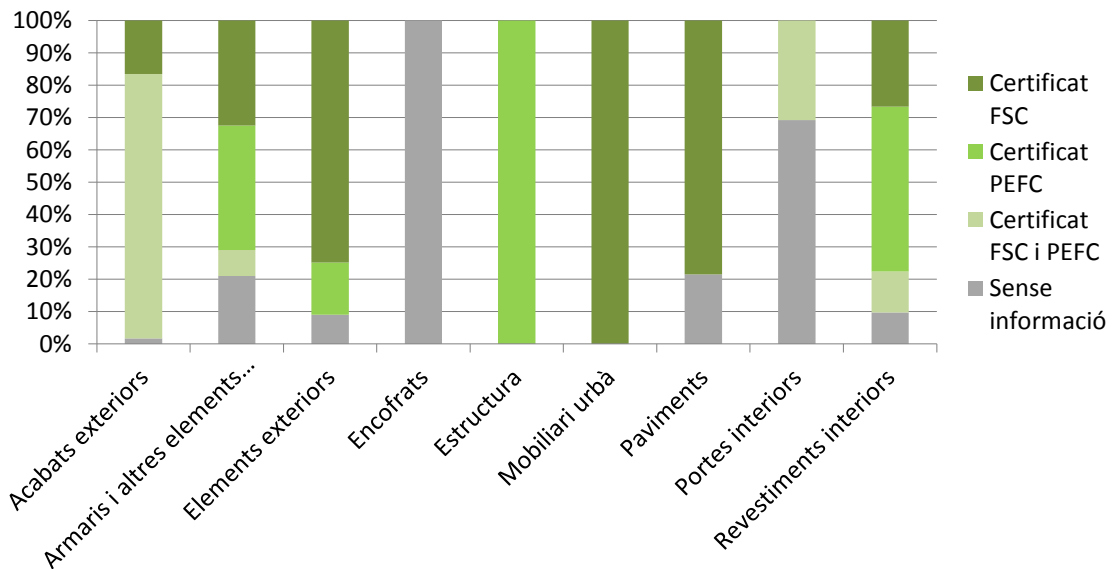


Figura 10 Percentatge de fusta adquirida dels diferents usos segons tipus de certificació



Quant a l'origen sostenible de la fusta, en el conjunt de les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2015 s'han utilitzat un 89,4% (224,95 m³) de fusta que disposa de certificat, ja sigui certificat FSC (23,5%), PEFC (59,9%) o ambdós certificats (6%). Només el 10,6% de la fusta (26,57 m³) no presenta cap certificat (veure Figura 11).

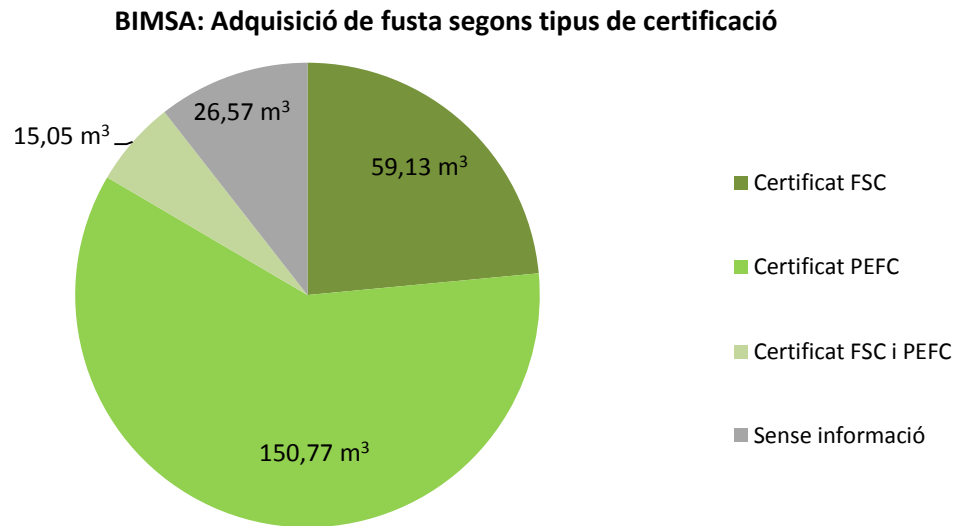


Figura 11 Volum de fusta adquirida segons tipus de certificació en les obres realitzades per BIMSA



2.2 Resum de la compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona 2015

Durant l'any 2015 les dades de la compra de fusta obtingudes del conjunt de dependències de l'Ajuntament de Barcelona va ser de **335,91 m³ de fusta**.

Observant les dades les volums absoluts adquirits per cada dependència de les quals s'ha obtingut informació, s'ha de tenir en compte que el volum adquirit per BIMSA (251,51 m³) equival a un 74,88% del volum total. El segon organisme, tot i que a gran distància de BIMSA, que ha adquirit més fusta és Parcs i Jardins amb 35,72 m³ (10,63% del total de fusta). BAGURSA i l'Institut Barcelona Esports són els que han adquirit menys quantitat, uns 0,485 m³ i 7,54 m³, respectivament (0,14% i 2,24% del total de la fusta adquirida) (veure Figura 12).

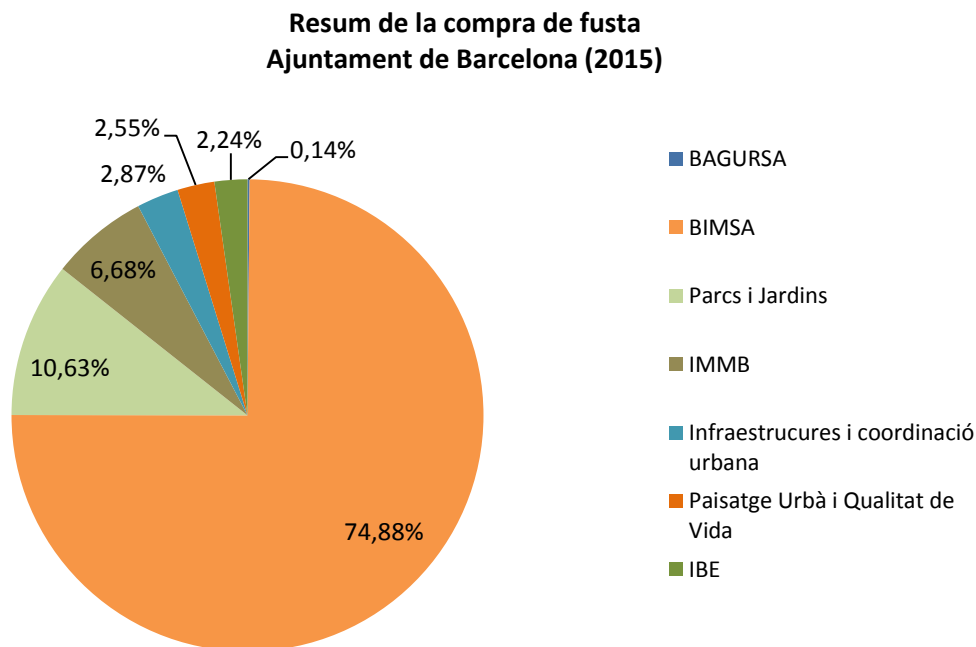


Figura 12 Percentatge de fusta adquirida per les diferents dependències municipals

Respecte a l'origen de la fusta adquirida durant l'any 2015 s'observa que un 54,3% de la fusta adquirida és certificada segons el sistema PEFC, un 23,7% és certificada segons el sistema FSC, un 11,5% és certificada per ambdós (PEFC i FSC) i el 10,5% restant no presenta certificació (veure Figura 13). **Per tant, el percentatge de fusta adquirida l'any 2015 amb certificació FSC o PEFC o FSC i PEFC per totes les dependències de l'Ajuntament representa un 89,5%.**



**Adquisició de fusta segons tipus de certificació
Ajuntament de Barcelona 2015**

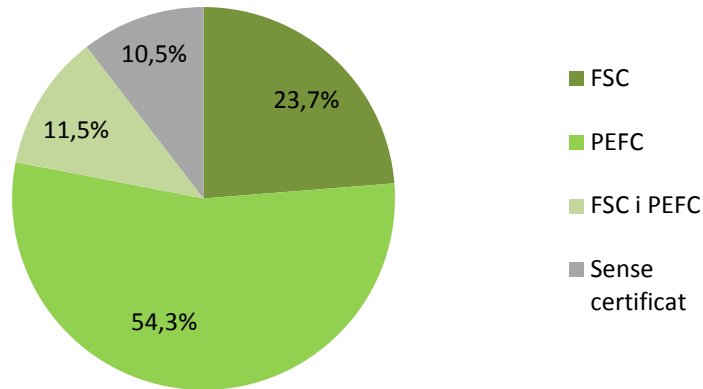


Figura 13 Percentatge de fusta adquirida durant l'any 2015 segons tipus de certificació

A continuació es detallen els percentatges de fusta adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació. Com s'observa en el gràfic següent, el 100% de la fusta d'IMMB i IBE té certificat PEFC i el 100% de BAGURSA, FSC. Parcs i Jardins, BIMSA i Infraestructures i coordinació urbana presenten fusta amb els dos tipus de certificacions, i per últim, el total la fusta de Paisatge Urbà i Qualitat de Vida no presenta certificació (veure Figura 14).

**Compra de fusta per tipus de certificació
Ajuntament de Barcelona 2015**

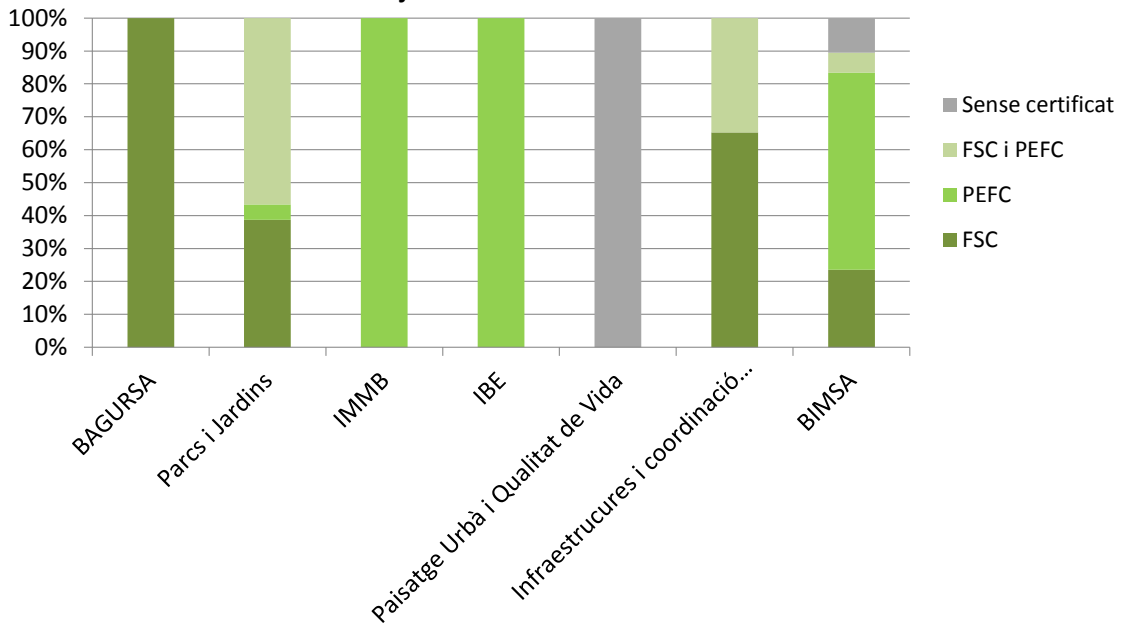


Figura 14 Percentatges de fusta adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació



Dels 335,91 m³ de fusta adquirida per l'Ajuntament de Barcelona, 17,26 m³ són fusta tropical, la qual cosa correspon a un 5,1% del total. Si s'analitza la fusta tropical, el 87,1% presenta certificació de gestió forestal (el 70,6% certificat FSC i el 16,5% ambdós certificats) i el 12,9% restant, no en presenta (veure Figura 15).

Adquisició de fusta tropical segons tipus de certificació Ajuntament de Barcelona

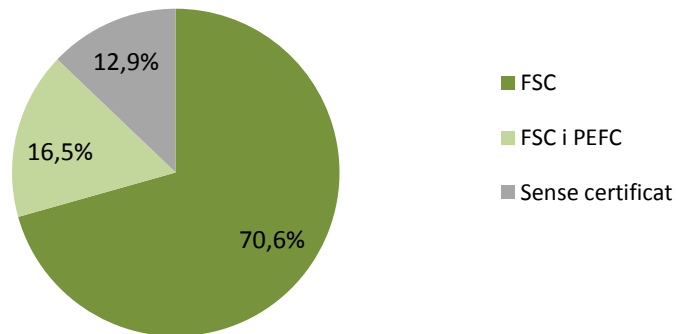


Figura 15 Percentatges de fusta tropical adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació

3. Evolució de la compra de fusta 2004-2015

Tal com es pot observar en el gràfic de l'evolució de les adquisicions de fusta des de l'any 2004, el volum total de fusta adquirida varia molt en funció de l'any. Això es dona en gran part perquè les dependències de les quals es rep informació varia cada any. Durant els anys 2004, 2005 i 2006 es comptava amb la informació de Parcs i Jardins, BIMSA i Serveis Funeraris. BIMSA incloïa BAGURSA i les adquisicions dels districtes. El 2007 ja no es comptava amb Parcs i Jardins, però es va afegir BSM. El 2012 es va deixar d'incorporar les dades de Serveis Funeraris degut a canvis organitzatius però es va tornar a incorporar les de Parcs i Jardins i la Gerència d'Ecologia Urbana (anteriorment, Hàbitat Urbà). Aquest any ha sigut el primer en el qual s'han rebut les dades per part de Paisatge Urbà i Qualitat de Vida, IMMB, Infraestructures i coordinació urbana i IBE.

Des de 2004 fins 2012, entre el 70 i el 90% correspon a la fusta adquirida per Serveis Funeraris. A partir de 2012, donat als canvis organitzatius, ja no s'inclouen les dades de compra de fusta de Serveis Funeraris. Així doncs, el volum de fusta adquirida el 2015 és prou inferior al 2014, però tot i així, es manté la tendència d'un volum superior als anys 2012 i 2013 (veure Figura 16).

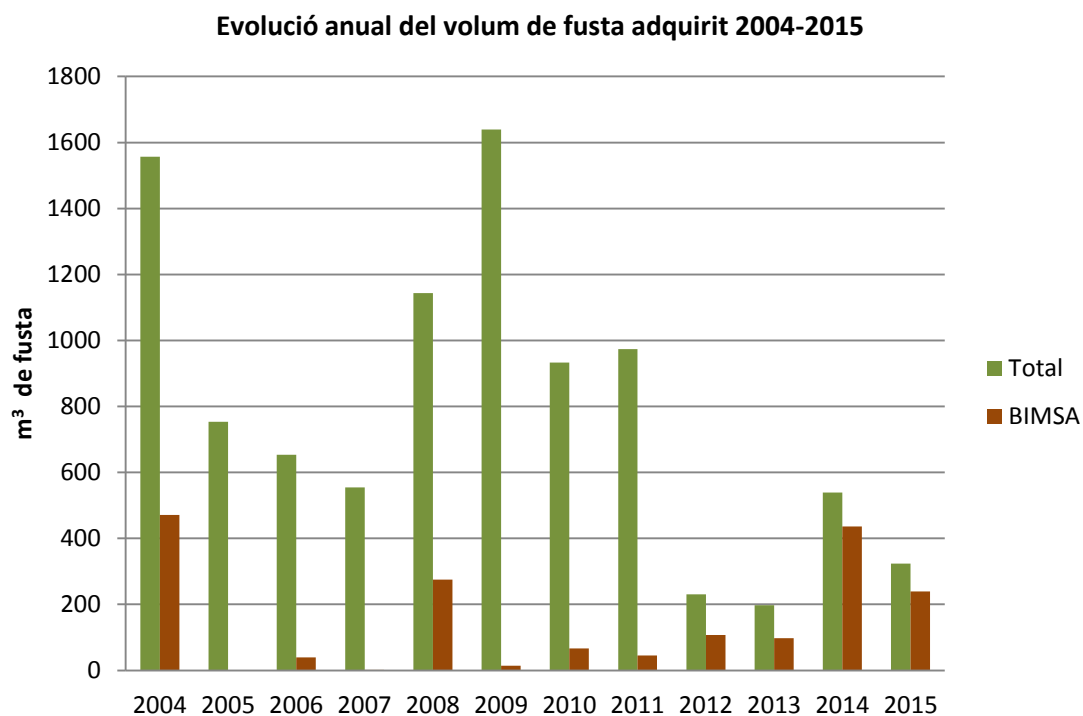


Figura 16 Evolució anual del volum de fusta adquirit per l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2015

Dels 9449,83 m³ de fusta adquirits durant els anys 2004-2015, com es pot veure en el gràfic següent, el 77,3% presenta algun tipus de certificació de gestió forestal sostenible (o documents que acrediten que es troba en procés de certificació). D'aquest volum, el 28% presenta certificació FSC i el 29,1%, PEFC. Un 18% compta amb certificat d'origen i només el 4,9% no disposa de certificat (veure Figura 17).



Volum de compra de fusta per tipus de certificació 2004-2015

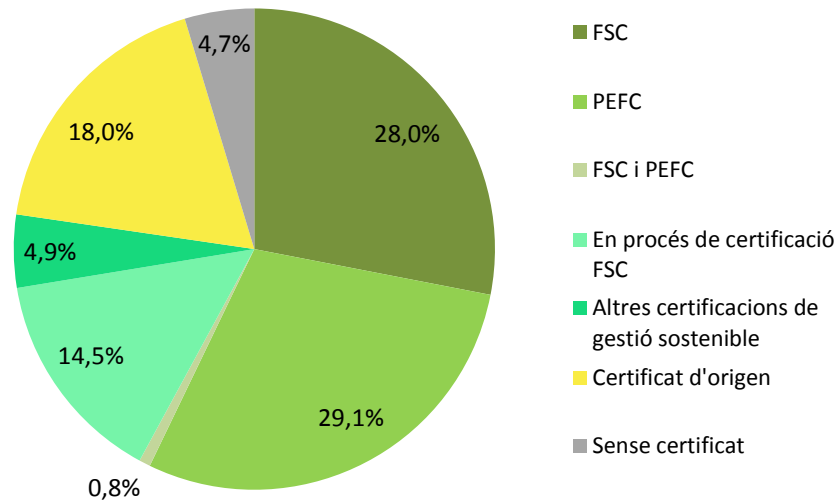


Figura 17 Volum de fusta adquirida per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2015 en funció del tipus de certificació

En referència a les certificacions de les fustes comprades al llarg del període 2004-2011, s'observa que les adquisicions amb certificació FSC van augmentar entre 2004 i 2007 amb un clar descens l'any 2008 i següents. Durant el període 2009-2011 l'FSC suposa el 16% del total. Per contra, es pot observar un fort increment de les certificacions mitjançant el sistema PEFC, que passen de l'1% (2004-2008) al 60% del total (2009-2011). L'increment de les certificacions PEFC i la reducció de certificat d'origen era degut a la substitució d'espècies tropicals per fusta de pi d'origen europeu per part de Serveis Funeraris. L'evolució de la certificació FSC, directament relacionada amb el punt anterior puja lleugerament, corresponent a mobiliari urbà i partides d'obres d'edificació (mobiliari i fusteries interiors).

El 2012 s'observa una forta disminució de les certificacions FSC i PEFC, i un pic de la fusta sense certificació. Correspon al moment en què els Serveis Funeraris deixen de formar part del sistema seguiment, i l'agrupació de districtes i empreses públiques (com Foment de Ciutat Vella o Proeixample) en BIMSA passa a ser el principal comprador. El treball conjunt entre el Programa A+S i BIMSA dona peu a un augment constant de la informació obtinguda per part de BIMSA sobre el total de fusta adquirida i de les garanties d'origen sostenible de la fusta.

Del 2012 al 2014 s'observa un clar increment de fusta que disposa de certificacions tant FSC com PEFC. El percentatge de fusta adquirida que presenta certificació FSC va passar d'un 4% del total l'any 2012 a un 40% l'any 2014. D'una forma semblant, el percentatge de fusta adquirida que presenta certificació PEFC va passar d'un 24% l'any 2012 a un 33% el 2014. Durant el 2015 el certificat PEFC ha augmentat fins el 54%, alhora que ha disminuït la fusta certificada FSC (fins el 24%). Aquest canvi es deu principalment a la disminució del total de fusta tropical adquirida, i a l'augment de l'ús d'espècies europees.



Cal remarcar que només durant els dos primers anys (2004 i 2005) es va comprar fusta en procés de certificació i que des de fa dos anys (2014 i 2015) s'adquireix fusta amb ambdós certificats (FSC i PEFC) i no es fa amb certificat d'origen.

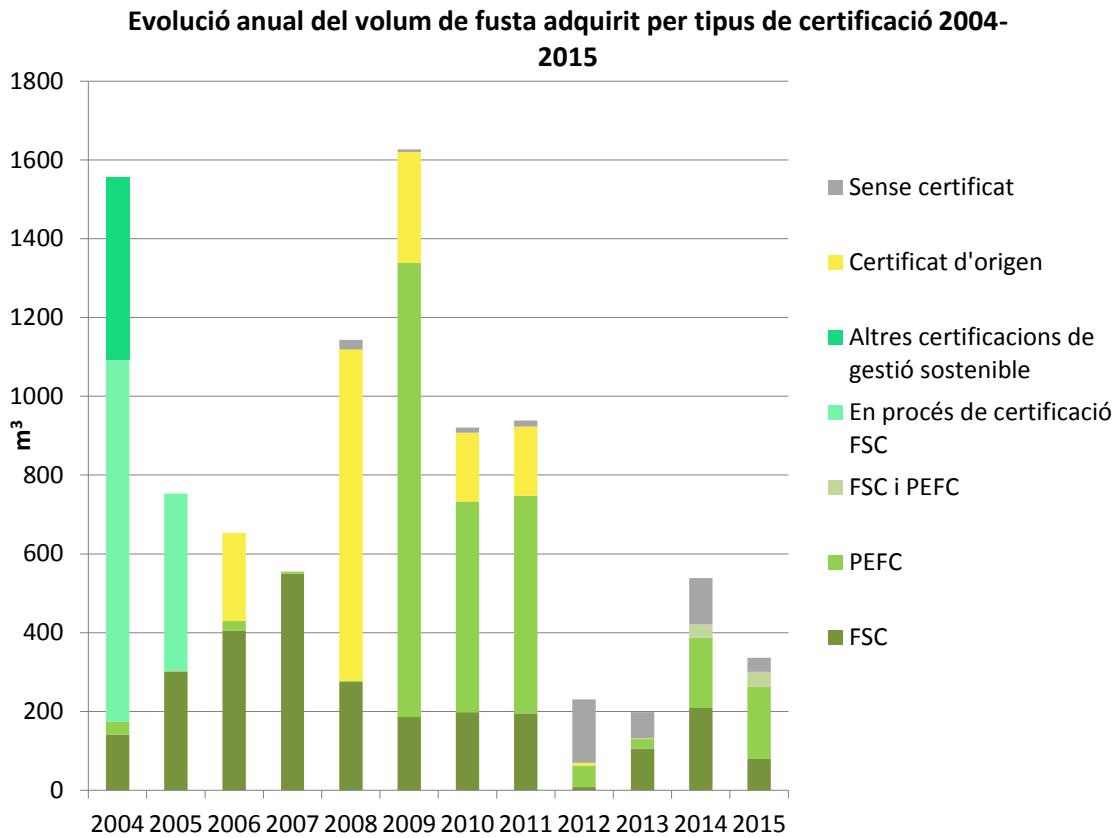


Figura 18 Evolució anual del volum de fusta adquirida per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2015, en funció del tipus de certificació

4. Altres activitats relacionades amb la compra de fusta

Des del programa Ajuntament + Sostenible s'han realitzat altres activitats durant l'any 2015 per donar suport a la Política de Compra Responsable de Fusta. A continuació es detallen cadascuna de les actuacions:

- Participació en la Coalició Europea per la Fusta Tropical Sostenible (EU STTC).
- Implementació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de Barcelona (2014-2015), en el marc del projecte EU STTC:
 - Implementació de la Política de Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona
 - Aprovació de la nova Política de Compra responsable de fusta i de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta.
 - Reunions del Grup de Treball de la fusta.
 - Millores en el sistema de seguiment i monitoreig.
 - Resposta a consultes directes en relació a la compra responsable de fusta pel que fa a documentació rebuda, certificats, cadena de custòdia, qualitat ambiental dels materials, etc.
 - Elaboració del document "Guia pràctica per a la contractació de fusta d'origen sostenible", per donar suport al personal municipal en el compliment de la nova Política i Instrucció
 - Col·laboració amb grups d'interès i actors externs.
 - Participació a la Setmana Catalana de la Fusta.
 - Trobades amb els principals proveïdors i altres agents del sector.
 - Participació en la jornada sobre "Fusta Sostenible en el sector de la Construcció", que es va celebrar en el marc de la Fira Construmat (2015).
 - Accions de Comunicació i Divulgació
 - Inclusió de notícies, bones pràctiques, esdeveniments i publicacions relacionades amb la compra de comunicació del Programa A+S: pàgina web i butlletí electrònic de notícies.
 - Actualització dels continguts de la Guia "Pautes per la tria sostenible de fusta en elements urbans" en col·laboració amb el CAATEEB.
 - Elaboració de l'article "Barcelona per la fusta sostenible" per l'Anuari de la fusta 2016, revista del Gremi de fusters, ebenistes i similars de Barcelona.



5. Conclusions

A partir de l'anàlisi de les dades de la fusta adquirida proporcionades per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona, podem concloure que:

- El volum de fusta adquirit l'any 2015 per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona de les quals s'ha disposat d'informació és de 335,91 m³. Una xifra força inferior als 538,86 m³ adquirits l'any 2014, però superior als volums dels anys 2012 i 2013.
- BIMSA reafirma el seu protagonisme pel que fa a l'adquisició de fusta: l'any 2015 va adquirir gairebé el 75% del volum de fusta adquirit per totes les dependències de l'Ajuntament.
- Cal destacar que el percentatge de fusta adquirida l'any 2015 amb certificació FSC o PEFC o FSC i PEFC per totes les dependències de l'Ajuntament es considera molt alt, ja que representa un 89,5%, (més d'un 10% superior al 78% de fusta certificada obtingut l'any anterior i molt superior als percentatges obtinguts els anys 2012 i 2013).
- La fusta sense certificació correspon a la fusta adquirida per l'Institut Municipal de Paisatge Urbà i Qualitat de Vida, i a quantitats petites de fusta adquirides per BIMSA emprades principalment com a encofrats, portes, armaris i altres revestiments interiors i paviments.
- Només un 5,1% del total de fusta adquirida durant el 2015 correspon a fusta tropical. El 87,1% d'aquesta fusta presenta certificació.

Més enllà d'aquestes breus conclusions, a continuació s'exposen algunes consideracions respecte a l'aplicació de la Política de Compra Responsable de Fusta en les dependències municipals:

- La centralització de la majoria d'obres en BIMSA, i els esforços de formació, coordinació i millora del sistema de seguiment de la compra de fusta realitzats de forma conjunta entre els responsables del Programa A+S i els responsables de BIMSA han fet que durant el 2014 i 2015 hagi augmentat notablement, per una banda, la informació en relació a l'adquisició de fusta per obres d'edificació i reorganització i, per altra banda, que augmenti el grau d'exigència i de qualitat de la documentació aportada pel que fa a l'origen sostenible de la fusta:
 - o Augment de la informació rebuda:
 - 19 obres diferents el 2015, en relació a les 17 rebudes l'any 2014 i les 5 rebudes l'any 2013.
 - 251,51 m³ de fusta el 2015, en relació als 430 m³ rebuts l'any 2014, i els 97 m³ rebuts l'any 2013
 - o Millora de la quantificació de la fusta emprada: informació detallada dels m³ adquirits.
 - o Millora de la informació rebuda sobre les partides i les certificacions ambientals: informació detallada sobre quines partides són certificades i quines no i millora de la rellevància i veracitat de la documentació .





- Les variacions, encara existents, de la informació rebuda d'un any a l'altre per part d'altres dependències i organismes municipals (BSM, Gerència de Recursos, instituts municipals, etc.) indica que encara no es tracta d'un procés totalment consolidat. El reforç i manteniment del Grup de Treball de la fusta és clau per assolir aquest objectiu.
- Cal continuar els esforços per millorar i acotar la documentació que acredita l'origen sostenible de la fusta adquirida. El lliurament de certificats que demostren que els proveïdors de fusta poden oferir fusta d'origen sostenible no garanteix que la fusta adquirida estigui dintre d'aquesta categoria. Cada cop són més les partides que, seguint l'exemple de Parcs i Jardins, arriben a garantir l'origen sostenible de la fusta mitjançant el lliurament de les factures o albarans on es detalla la quantitat de fusta adquirida i el seu origen sostenible. Si això no és possible, calen declaracions de les empreses subministradores conforme la fusta subministrada prové de l'empresa que té certificat i és certificada.
- Cal repensar el sistema de sol·licitud i enviament d'informació per tal d'arribar a la sistematització del procés i l'establiment d'un seguiment continu i automàtic (i no anual com fins ara).
- Per tal d'assolir aquests objectius, es reforçaran les línies d'informació i formació en relació a la compra responsable de fusta i es dotarà a les persones encarregades del seu compliment d'eines de suport específiques per facilitar la comprensió de la documentació i els certificats relacionats amb l'origen sostenible de la fusta.





6. Agraïments

Des del Programa Ajuntament + Sostenible volem agrair l'esforç de totes les persones de les diferents dependències municipals que ens han facilitat les dades per tal de poder elaborar aquest informe.